Универзитет у Београду
Филолошки факултет

Датум: 16. март 2015.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Орган који је именовао Комисију

На основу члана 127 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду и члана 128 Закона о високом образовању, Наставно-научно веће на седници одржаној 25. фебруара 2015. године, донело је одлуку којом смо изабрани у Комисију за одобрење теме за израду докторске дисертације коју је **Авдија Салковић**, мастер, пријавио под насловом ***Језик у романима Пејамија Сафе*.**

2. Састав Комисије

Др Ксенија Ајкут, ванредни професор за научну област Туркологија, запослена на Филолошком факултету Универзитета у Београду

Др Мирјана Теодосијевић, редовни професор за научну област Туркологија, запослена на Филолошком факултету Универзитета у Београду

Др Сеад Шемсовић, доцент за научну област Књижевност народа Босне и Херцеговине, запослен на Филозофском факултету Универзитета у Сарајеву

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Авдија Салковић рођен је у 1974. године у Новом Пазару. Године 1997. године дипломирао је на Одсеку за информатику на Мармара Универзитету у Истанбулу (Република Турска). Године 2006. дипломирао је на Групи за турски језик и књижевност на Филолошком факултету Универзитета у Београду, са општим успехом 8.63. Године 2009. завршио је дипломске академске студије- мастер на студијском програму Турски језик и књижевност са просечном оценом 10. Исте године одбранио је мастер рад под називом *Деноминални суфикси за творбу имена, придева и прилога* на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Школске 2009/2010. године уписао је докторске студије, модул: Језик, смер: Наука о језику, на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Током студија остварио је општи успех 9.63.

Од 2004. године ради у Народној библиотеци "Доситеј Обрадовић" у Новом Пазару на месту руководиоца Одељења за развој. Од 1997. године, након повратка са студија у Турској, активно се бави превођењем са турског језика и до сада је превео преко 30 књига. Међу преводима издвајају се историјски роман *Чанаккале*, превод романа *Çanakkale Mahşeri*, познатог турског књижевника Мехмеда Нијазија Оздемира, и превод романа Фатих-Харбије и Девето ваљско одељење, турског књижевника Пејамија Сафе. Носилац је пројекта *Дигитална библиотека* који Народна библиотека "Доситеј Обрадовић" из Новог Пазара спроводи заједно са Народном библиотеком Србије. У оквиру овог пројекта дигитализовани су часопис *Братство*, који је излазио у Новом Пазару од 1941. до 1990. године, и збирка диванске поезије *Гурбијев Диван* из 1699. године. Организатор је великог броја промоција и књижевних вечери на којима су учешће узели бројни домаћи и страни гости.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Научни и стручни радови

"Divan" Ahmeda Gurbija : književni biser i primarni istorijski izvor / Salković Avdija. - Napomene uz tekst. - Sažetak ; Summary: Ahmed Gurbi's "Divan" : a literary pearl and a primary historical source. - Bibliografija: str. 502

U: Digitalizacija kulturne i naučne baštine / urednici Aleksandra Vraneš, Ljiljana Marković, Gven Aleksander. - Beograd : Filološki fakultet ; [Vičita] : Univerzitet Emporia ; Beograd : Narodna biblioteka Srbije, 2012. - (Digitalizacija kulturne i naučne baštine, univerzitetski repozitorijumi i učenje na daljinu ; knj. 1 ; vol. 1). - ISBN 978-86-6153-106-4. - Str. 487-503.
821.512.161.09
COBISS.SR-ID 43767055e

Kasida o Novom Pazaru / Avdija Salković. - Napomene uz tekst.

U: Godišnjak BZK Preporod / glavni urednik Esad Zgodić. - Sarajevo: Bošnjačka zajednica kulture “Preporod“, 2012. - ISSN 1512-8180. - Str. 433-444.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

На основу увида у биографију и библиографију кандидата, Комисија констатује да Авдија Салковић има одговарајући број објављених стручних радова, као и већи број књижевних превода, па закључује да испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

За ментора је предложена др Ксенија Ајкут, ванредни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду.

Библиографија ментора са најмање пет јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација:

1) *Proparticipi u funkciji proširenih priloških odredaba i umetnutih članova u turskoj rečenici i njihovi ekvivalenti u srpskom jeziku,* Prevodilac, Beograd, januar- jun 2002, br.1-2 (48), 9-31
2) *Orhan Pamuk: Bela Tvrđava, Geopoetika, Beograd 2002,* Prevodilac, Beograd, jul-decembar 2003, br. 3-4 (51), str. 65-76 (osvrt na prevod)
3) *Orhan Pamuk: Novi Život, Beograd, Geopoetika, 2004,* Prevodilac, Beograd, januar-jun 2005, br. 1-2 (53), 75-83 (kritika)
4) *Proparticipi- ključ turske sintakse,* Zadužbina Andrejević (monografija, biblioteka Educatio, drugo izdanje) Beograd, decembar 2007, 102 str. 24 cm
5) *Turske postpozicije- »reči bez značenja«,* Zadužbina Andrejević (monografija, biblioteka Posebna izdanja) Beograd, decembar 2007, 153 str. 24 cm
6) *Neke morfološko-semantičke karakteristike turskih glagola,* Srpski jezik, 2010, vol. 15, br. 1-2, str. 691-702.
7) *Kontrastiranje turskog i srpskog jezika,* Kolor Pres, (monografija) Lapovo, 2011, 201 str. 24 cm
8) *Çağdaş Türk Edebiyatından Sırpçaya Yapılan Çevirilerin Değerlendirilmesi Üzerine,* Türk Dili, Şubat 2012, sayı 722, cilt CII, s. 123-128.

Комисија сматра да проф. др Ксенија Ајкут испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

1. Оцена формулације наслова тезе

Комисија закључује да је радни назив тезе *Језик у романима Пејамија Сафе* прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. Оцена предмета (проблема) истраживања

Опис теме:

Специфичан дуализам у језику изванредног романсијера и стилисте Пејамија Сафе, у односу на период пре и после језичке реформе која је извршена по проглашењу Републике 1923. године. Имајући у виду време у којем је Сафа стварао, као и фазе промена кроз које је турски језик прошао у то доба, од значаја је морфолошка, синтаксичка и стилистичка анализа изузетно богатог језика којим је Сафа себи обезбедио трајно и крајње значајно место у турској књижевности. Анализа синтагми специфичних за турски језик под називом *kelime grupları* на примерима романа *Фатих-Харбије, Девето вањско одељење* и *Сами смо* један је од аспеката са којег се може сагледати специфичност Сафиног језика.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у областима дисертације.

3. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидат је предложио библиографију од 77 библиографских јединица релевантних за истраживање. Овде наводимо јединице које су најзначајније за истраживање:

1. Atabay, Neşe i dr.: *Türkiye Türkçesinin Sözdizimi,* Türk Dil Kurumu Yayınları: 472, Ankara, 1981
2. Aksan, Doğan: *Her Yönüyle Dil, Çizgileriyle Dilbilim,* TDK Yayınları, Ankara, 1998.
3. Aksoy, Ömer Asım: *Deyimler Sözlüğü*, İnkilap Kitabevi, İstanbul, 1995
4. Atalay, Besim: *Türkçede Kelime Yapma Yolları*, İstanbul, 1964
5. Ayda, Adile: *Peyami Safa*, Hisar: Aylık fikir ve sanat dergisi. Temuz 1975, Cilt: 15, Sayı 139, Sayfa: 11-14
6. Ayvazoğlu, Beşir: *Peyami - Hayatı, sanatı, felsefesi, dramı,* Ötüken, İstanbul, 1999
7. Aykut, Ksenija: *Turske postpozicije - "reči bez značenja"*, Zadužbina Andrejević, Beograd, 2007
8. Aykut, Ksenija: *Kontrastiranje turskog i srpskog jezika,* Ksenija Aykut, Beograd, 2011
9. Banguoğlu,Tahsin: *Türkçenin Grameri*, İstanbul, 1974
10. Barjaktarević, Fehim: *Osnovi turske gramatike*, Naučna Knjiga, Beograd, 1962
11. Bilgegil, Kaya M: *Türkçe Dilbilgisi,* Dergâh Yayınları, İkinci baskı, İstanbul, 1982
12. Carnap, R.: *Introduction to Semantics,* Cambridge,1966
13. Čaušević, Ekrem: *Gramatika suvremenoga turskog jezika,* Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 1996
14. Chomsky, N: *Current Issues in Linguistic Theory*, Mouton,The Hague, 1966
15. Chomsky, N: *Sintaksičke strukture,* Novi Sad, 1984
16. Deny, Jean: *Türk Dili Grameri (Osmanlı Lehçesi),*Maarif Matbaası,İstanbul, 1941
17. Devellioğlu, Ferit: Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lugat, Aydın Kitabevi, Ankar 2013
18. Dizdaroğlu, Hikmet: *Tümcebilgisi,* Türk Dil Kurumu Yayınları: 426, Ankara, 1976
19. Ђинђић, Славољуб: *Уџбеник турског језика,* Научна књига, Београд, 1981
20. Ediskun, Haydar: *Yeni Türk Dilbilgisi,* İstanbul, 2000
21. Ergin, Muharrem : *Osmanlıca Dersleri – Türk Dil Bilgisi*, İstanbul, 1958
22. Ergin, Muharrem: *Türk Dil Bilgisi*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 1983
23. Fodor, J.A: *Semantics: Theories of Meaning in Generative Linguistic,* Harvester, Sussex,1977
24. Gencan, Tarih Nejat: *Dilbilgisi*, Kanaat Yayınları, İstanbul, 1967
25. Golubović-Braiek, Ksenija: *Proparticipi - ključ turske sintakse*, Zadužbina Andrejević, Beograd, 2003
26. Göksel, A. and Kerslake, C.: *Turkish: A Comprehensive Grammar,* Routledge, 2005,
27. Göze, Ergün: *Üç Büyük Mustarip*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 1995
28. Göze, Ergün: *Peyami Safa'nın Türk Düşüncesindeki yeri*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 1997

29. Göze, Ergün: *Peyami Safa: Hayatı, şahsiyeti, te'siri*, Kültür ve Türizm Bakanlığı Yayınları, Ankara,
30. Göze, Ergün: *Peyami Safa - Nazım Hikmet Kavgası*, Yağmur Yayınevi, İstanbul, 1969
31. Hacıeminoğlu, Prof. Dr. Necmeddin: *Türk Dilinde Edatlar,* İstanbul 1984
32. Hatiboğlu, Vecihe: *Türkçenin Sözdizimi,* Ankara, 1972
33. Hatiboğlu, Vecihe: *Türkçenin Ekleri,* Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1974
34. Hengirmen, Mehmet: *Türkçe Dilbilgisi*, Engin Yayınevi, Ankara, 1995
35. Kaplan, Mehmet: *Kültür ve Dil,* İstanbul, 1992
36. Karahan, Prof. Dr. Leylâ: *Türkçede Söz Dizimi. Cümle Tahlilleri,* 6.Baskı, Akçağ Yayınları, Ankara, 1999
37. Karamanoğlu, Ali : *Türk Dili*, Dergâh Yayınları, İstanbul, 1978
38. Kaya, Bilgegil: *Türkçe Dilbilgisi,* İstanbul, 1982
39. Кононов, А. Н.: *Грамматика современного турецкого литературного языка*, Академии наук СССР, Москва, 1956
40. Korkmaz, Zeynep: *Türkiye Türkçesi Grameri*, Ankara, 2003
41. Korkmaz, Zeynep: *Gramer Terimleri Sözlüğü,* Ankara, 1992
42. Kösoğlu, Nevzat: *Peyami Bey*, Ötüken, İstanbul, 2011
43. Kristal, Dejvid: *Kembrička enciklopedija jezika*, Nolit, Beograd, 1987
44. Lewis, G. L: *Turkish Grammar*, Oxford Unıversıty Press, 2000
45. Lang, E: *the Semantics of Coordination,* Benjamins, Amsterdam, 1984
46. Lyons, J: *Semantics,* Cambridge Universuty Press,Cambridge, 1977
47. Meskill, R.H.: *A Transformational Analysis of Turkish Syntax,* Mouton, The Hague, Paris, 1970
48. Özkan, Mustafa; Sevinçli, Veys: *Türkiye Türkçesi Söz Dizimi,* 3F Yayınevi, İstanbul, 2008
49. Robins, R: *General Linguistics. An Introductory Survey,* Longman, London, 1989
50. Safa, Peyami: *Yalnızız*, Ötüken, İstanbul, 2007
51. Safa, Peyami: *Fatih-Harbiye*, Ötüken, İstanbul, 2000
52. Safa, Peyami: *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu*, Ötüken, İstanbul, 2000
53. Safa, Peyami: *Türk İnkılabına bakışlar*, Ötüken, İstanbul, 2013
54. Safa, Peyami: *Osmanlıca Türkçe Uydurmaca*, Ötüken, İstanbul, 2013
55. Safa, Peyami: *Doğu-Batı Sentezi*, Yağmur Yayınları, İstanbul, 1963
56. Safa, Peyami: *Okul Grameri: El Kitabı*, Cumhuriyet Kitabevi, İstanbul, 1941
57. Swift, Lloyd: *A Reference Grammar of Modern Turkish,* Indiana University, 1963
58. Станојчић, Живојин; Поповић, Љубомир; *Граматика српског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2000
59. Şimşek, Rasim: *Örneklerle Türkçe Söz Dizimi*, Kuzey Gazetecilik ve Matbaacılık, Trabzon, 1987
60. Teodosijević, Mirjana: *Turski jezik u svakodnevnoj komunikaciji,* Beograd, 2004
61. Teodosijević, Mirjana: *Jezik Fazila Husnija Daglardže s osvrtom na pokret jezičkog purizma u Turskoj,* Beograd, 1995
62. Tekin, Mehmet: *Peyami Safa romancı gözüyle*, Ötüken, İstanbul, 2014
63. Станојчић, Поповић, Мицић: *Савремени српски језик и култура изражавања,* Београд, 1989
64. Šabanović, Hazim: *Gramatika turskog jezika,* Sarajevo, 1944
65. Vuković, Jovan: *Sintaksa glagola*, Zavod za izdavanje udžbenika, Sarajevo, 1967

4. Циљеви истраживања и хипотезе

Циљеви: Кандидат као прелиминарни циљ свог докторског истраживања поставља анализу Сафиног богатог језичког израза са различитих аспеката, превасходно морфолошког, синтаксичког, семантичког и етимолошког, а као крајњи циљ свеобухватну анализу богатог и комплексног језика који Сафа користи у различитим периодима свог стваралаштва.

Хипотезе: Кандидат као главну хипотезу свог истраживања наводи да се лингвистичком анализом романа *Фатих-Харбије, Девето вањско одељење* и *Сами смо* на прави начин може испитати и сагледати богатство језика које је Пејами Сафа унео у турску књижевност. Посебно указује на значај морфолошке анализе категорије под јединственим називом *групе речи* (kelime grupları) као и синтаксичке анализе типа реченице у наведеним романима у циљу приказа снаге изражаја Сафиног језика.

5. **Очекивани резултати:** Добијени резултати истраживања требало би да дају целовиту слику изванредног стила Пејамија Сафе, анализу начина и средстава које је писац користио да би достигао његову снагу, и то кроз анализу улоге група речи у формирању веза између главних и помоћних елемената који чине Сафину комплексну реченицу, као и оцену значаја целокупног језика и стила овог изузетног романсијера. Сходно овим исходима, рад би са језичког и стилског аспекта требало значајно да допринесе разумевању улоге и места које Пејами Сафа заузима у турској књижевности.

6. **План рада**

Кандидат Авдија Салковић предвиђа да након увода рад подели на три целине: биографију Пејамија Сафе, анализу група речи и закључак.

У првом делу ће изнети пишчеве биографске и библиографске податке. С обзиром на чињеницу да се Пејами Сафа овим радом први пут представља нашој научној јавности, потребно је пружити основне контуре његових идеја и ставове у вези са очувањем језика.

У другом делу ће бити изложена дефиниција појма *синтагма* и појма *група речи* (kelime grupları) и изнета мишљења најпризнатијих турских и западних лингвиста о овој категорији. Кроз примере из наведена три романа свака група речи понаособ ће бити представљена реченицама из оригинала са српским преводом. Морфолошка и етимолошка анализа наведена три романа обухватиће следеће групе и врсте речи: именичке синтагме (İsim Tamlamaları), постпозиције (Edat Grubu), присвојне облике (Aitlik Grubu), бројеве (Sayı Grubu), глаголске именице (İsim-Fiil Grubu), партиципе (Sıfat-Fiil Grubu), герундијуме (Zarf-Fiil Grubu), свезе (Bağlama Grubu), редупликације (Tekrar Grubu), апозиције (Ünvan

Grubu), узвике (Ünlem Grubu), скраћенице (Kısaltma Grubu), сложенице (Birleşik İsim).

У закључку ће бити наведени разултати лингвистичке анализе језика коришћеног у наведеним романима, статистички подаци до којих се дошло током истраживања као и запажања о томе шта би у вези са овом темом могло бити предмет даљег изучавања.

7. Методе истраживања

У дисертацији ће се користити лингвистичка анализа термина, интердисциплинарна метода и приступ који укључује податке из различитих области, пре свега лингвистике, затим стилистике и етимологије, као и дескриптивна метода у анализи језичких и стилских средстава.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ И КАНДИДАТА

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је Авдија Салковић подобан за израду докторске дисертације.

На основу свега наведеног у пријави о постављеним циљевима, хипотезама, методама рада и очекиваним резултатима, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је проф. др Ксенија Ајкут подобна за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата Авдије Салковића и предложене теме докторске дисертације *Језик у романима Пејамија Сафе*, а да се за ментора именује др Ксенија Ајкут, ванредни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ:

Др Ксенија Ајкут, ванредни професор

_____

Др Мирјана Теодосијевић, редовни професор

_____

Др Сеад Шемсовић, доцент

_____